Ilmastopaneelin asiantuntijalausunto valtioneuvoston U-jatkokirjeeseen koskien EU:n Komission ehdotusta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta. Ympäristövaliokunta, 15.6.2022

Suomen Ilmastopaneeli
Ilmastopanelisti Markku Ollikainen, tiedesihteeri Marianne Leino

U-jatkokirjeen linjaukset & puheenjohtajamaan keskeiset ehdotukset

Komission alkuperäistä ehdotusta on käsitelty jäsenmaiden kesken neuvostossa ja sen työryhmissä. Tarkoitus on, että kesäkuun lopussa jäsenmaat voisivat muodostaa yleisnäkemyksen aloitteesta. Puheenjohtajamaa Ranska on tehnyt kompromissiesityksiä, joihin valtioneuvosto ottaa tässä U-jatkokirjeessä kantaa.

Puheenjohtajamaa Ranska on tehnyt komission alkuperäisestä esityksestä poikkeavan esityksen LULUCF-tavoitteen määrittämiselle vuosille 2026-2030. Tämän ehdotuksen sisältö ei kuitenkaan valitettavasti valtioneuvoston U-jatkokirjeen perusteella käy täysin yksiselitteisesti selväksi, joten ilmastopaneeli ei pysty arvioimaan kaikkia ehdotuksen yksityiskohtia. Valtioneuvosto katsoo, että tavoitteiden osalta Ranskan kompromissiesitys on yhtä kunnianhimoinen kuin komission, ja yhtyy Ranskan esitykseen.

Siinä missä komission alkuperäisessä ehdotuksessa jäsenmaille asetettaisiin vuosille 2026-2029 vuosikohtaiset päästövähennystavoitteet, puheenjohtajamaa Ranska on esittänyt viiden vuoden nettonielubudjetteja. Viisivuotiskaudella vuosien välillä olisi täysi joustavuus.

Toisin kuin komission alkuperäisessä esityksessä, tavoitteiden alittamisesta ei Ranskan kompromissiesityksen mukaan tulisi rangaistusseuraamuksia. Valtioneuvosto tukee Ranskan ehdotusta.

Komission alkuperäisen esityksen mukaan vuodesta 2031 alkaen LULUCF-asetuksen soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös taakanjakosektorin maatalouden ei-hiilidioksidipäästöjä (metaani ja typpidioksidi), jolloin kaikki maankäyttösektorin kasvihuonekaasut olisivat saman laskenta- ja tilinpitojärjestelmän (AFOLU) piirissä. Vuonna 2035 uuden maankäyttösektorin (AFOLU) olisi tarkoitus olla hiilineutraali ja siitä eteenpäin tavoitellaan hiilinegatiivisuutta. Ranskan esityksessä AFOLU-sektorin muodostamisen ja tavoitteen asettamisen tarpeellisuutta ehdotetaan tarkasteltavaksi myöhäisemmässä vaiheessa komission tarkempien analyysien valossa. Suomi tukee Ranskan esitystä.

Kaudella 2021-2025 mahdollisesti syntynyttä LULUCF-ylijäämää ei voisi Ranskan esityksen mukaan hyödyntää kaudella 2026-2030. Koska Suomi ei näillä tiedoin ole saamassa ylijäämää, se hyväksyy Ranskan ehdotuksen.

Ilmastopaneelin näkemyksiä

Neuvoston puheenjohtajamaa Ranskan kompromissiehdotuksesta rangaistusmenettely on jätetty kokonaan pois. Valtioneuvosto on tyytyväinen Ranskan esitykseen tältä osin, eikä näe rangaistusmenettelyä tarpeellisena. Ilmastopaneeli katsoo, että seuraamuksia pitää kuitenkin jäsenmaille olla, mikäli maakohtaisia nielutavoitteita ei saavuteta. Muutoin saatetaan riskeerata EU:n nettonielutason saavuttaminen.

Puheenjohtajan kompromissiesitys noudattelee komission esitystä siltä osin, että kauden 2021-2025 laskennallista ylijäämää ei voisi siirtää kaudelle 2026-2030. Valtioneuvosto on esityksen kannalla. Ilmastopaneeli katsoo tämän olevan hyvä linjaus.

Ilmastopaneeli katsoo, että AFOLU-sektorin muodostamisen tarvetta sekä vaikutusta erityisesti ilmastotoimien kannustimiin maataloudessa on syytä analysoida vielä huolellisemmin.